

פניני הפרשה

וירא

עלון מס' 958

958

שנה כ' התשע"ט

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

חסד – צורך קיומי

בתחילת פרשתנו אנו קוראים על אברהם אבינו המצטער כשבוששו אורחים מלבוא בצל קורתו. ויש להבין, הלא מודע הוא לחוליו המגבילו לשרת את האורחים, ובפרט שלא היו עוברי אורח הזקוקים לאירוח? ברם שאלתנו נובעת מהבנה מוטעית במהות מצות חסד. לפי הבנתנו, מתי צריך לעשות חסד? כאשר נחשפים למישהו הזקוק לו, אך כאשר איננו פוגשים מישהו כזה, אין ענין לחפש אחר החסד.

לא כך מתייחסים חז"ל למצות חסד. "על שלשה דברים העולם עומד" קובע שמעון הצדיק משיירי כנסת הגדולה "על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" (אבות פרק א' משנה ב'). אם חסד אחד משולשת עמודי התווך הללו המהזיקים את העולם, עמידתו של העולם מתערערת.

וכשם שברור לנו שאסור שייפסק לימוד תורה בעולם אפילו רגע קט, שאם לא כן עלול העולם להיחרב, ככתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיה לג, כה), כן הדבר בעמוד העבודה – עמוד התפלה – העולם אינו יכול להתקיים ללא תפלה. ועמוד החסד גם הוא אינו שונה מהם מבחינה זו. כדי שיהיה קיום לעולם, חסד מוכרח להיעשות ללא הפסקה, ויש לתור אחריו גם אם אין דורש ואין מבקש. הלא כה נאמר "עולם חסד יבנה" (תהלים פט, ג).

אצל אברהם אבינו איש החסד ועמוד החסד, החסד היה צורך קיומי, ומשכך – הוא לא חיכה שיתעורר צורך בחסד, אלא טרח ותר אחריו. וזאת מתוך ידיעה ברורה שהעולם אינו יכול להמשיך אפילו שעה אחת ללא עזרה לזולת. לכן גם כשהיה חולה, ולא היו אורחים בנמצא, חיפש אחר אורחים שיוכל לגמול עמם חסד. וכשלא מצא, היה מצטער איך לא זכה היום לעשות חסד... ראה הקב"ה בצערו, וזימן לו שלושה מלאכים.

הגיל היה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל לספר על נהג מונית ירא שמים שקיבל על עצמו לעשות בכל יום לפחות מעשה חסד אחד. יום אחד, הזמינוהו לנסיעה ארוכה לצפון, ומאחר ששב לביתו בשעה מאוחרת בלילה, לא הזדמן לו באותו יום שום מעשה חסד. כאשר נכנס למיטתו לישון, נזכר שהיום לא קיים את מנהגו הקבוע, ונתמלא צער על כך. רגע לפני שנעצמו שמורות עיניו והוא ושקע בשינה, נשמעו דפיקות על דלת ביתו. השכנה צריכה היתה ללדת, ובקשו ממנו טובה שיסיע אותה לבית היולדות. שמח שמחה גדולה, ועשה בשמחה את החסד היומי. כנראה שבזכות הקפדתו, זימן לו הקב"ה מעשה חסד, כאברהם שנצטער שאין לו אורחים, וזימן לו הקב"ה את המלאכים.

עצה טובה	לא תהו בראי
כדי לעודד ילדים קטנים לשיר בשלחן שבת, מומלץ לבחור שיר בעל פזמון קליט ולשיר אותו ברצף כמה שבתות בלי להחליף כל שבת שיר. שיר מומלץ במיוחד "דרור יקרא לבן עם בת", לפי הלחן שהילדים צריכים לחזור "בת בת בת". (עלון "קרוב אליך").	ריסים תפקידם להגן על העין מפני לכלוך. הריסים גם רגישים למגע ומהווים אמצעי התרעה לקיומו של עצם (כמו למשל אבק או חרק) הנמצא קרוב לעין. כאשר הריסים באים במגע עם עצמים אחרים, העינים נסגרות בצורה רפלקסיבית. ריסיו של הגמל ארוכים ועבים במדה ניכרת, כדי למנוע כניסת חול המדבר לעיניו.

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"המחלוקת שהיא בין התלמידי חכמים בדברי התורה, אינה מצד שנאה אלא מצד אהבה ורעות, ואף על פי שבשעה שמנצחין זה את זה בהלכה ובלמוד ופלפול נראים כאויבים, אף על פי כן אחר כך הם באהבה וברעות, ולכן אותה מחלוקת סופה להתקיים שבעליה חיים וקיימים, שבעלי המחלוקת סופם להתקיים ואינם נלחמים מצד שנאה לאבד חס ושלוש זה את זה. וזו היא מחלוקת הלל ושמאי".
("מגיד חדשות" ח"ט דרוש מ"ב)

פנינים ופרפראות

ותצחק שרה בקרבה לאמר – פירש רש"י ז"ל: מסתכלת במעייה ואומרת, אפשר הקרביים הללו טעונים ולד, השדיים הללו שצמקו מושכין חלב. ע"כ. והנה תמצא בפסוק הקודם "בימים חדל להיות" ראשי התיבות חלב. וכן ולד בנימטריא חלב. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו – פירש רש"י: "כך הוא מצוה לבניו, שימרו דרך ה', כדי שיביא ה' על אברהם וגו'". ע"כ. ולמרות ששנינו "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב ע"מ לקבל פרס", מבואר לכאורה שבחינוך הבנים, הדרך דוקא באופן זה, שמתוך שלא לשמה יבוא לשמה. (מכת"י הגאון ר' יצחק חן זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

נמצא הפתרון לאנטישמיות!

עמו ויחודו. הפעולה הראשונה שנערכה בגרמניה נגד היהודים אחרי עליית הנאצים לשלטון, היתה חרם 1 באפריל 1933. היה זה חרם שבו נאסר על גויים להיכנס לחנויות של יהודים ב...יום שבת. כמו כן חוקי נירנברג אסרו על יהודים להינשא לגויים, וכן ענידת הטלאי הצהוב על בגדי היהודים, נועדה כדי להבדילם ולזהותם כיהודים. בנוסף, הרב אביגדור מילר זצ"ל בספרו "לאן" מציין כי יהודים גרמנים נשאו שמות נכריים; והגרמנים השיבו להם את זהותם היהודית על ידי חקיקת חוק לפיו כל יהודי חייב להוסיף לשמו את השם "ישראל" וכל יהודיה את השם "שרה".

לאחר השואה, הומצאה סיבה חדשה לכך שעם ישראל נרדף - היהודים חסרי מדינה וצבא משלהם! והנה, קמה מדינת ישראל וגם נצבה, יש לנו צבא, אך השלום והשלום רחוקים מאתנו, ושנאת העמים עדיין מפעפעת כהר געש אשר מתפרץ מעת לעת.

מי שמחפש סיבה גשמית לשנאה זו, אינו אלא טועה. ומה באמת ההגיון בזה? מדוע הגויים שכל הזמן מחפשים איך להעביר את עם ישראל על דתו, אינם מקבלים את התערבות היהודים בהם בסכר פנים יפות, ולא עוד אלא שצעד זה מגדיל את שנאתם?

בספר "בית הלוי" (פרשת שמות) מסביר זאת בכך שהקב"ה נתן לנו את התורה והמצוה כדי לייחדנו ולהבדילנו מן הגויים, וכמו שנאמר "ואבדיל אתכם מן העמים" (ויקרא כ, כו). וכאשר ישראל מטשטשים את יחודיותם וסגולתם ומתערבים בגויים, מולידה ההשגחה העליונה בלבם של הגויים שנאה כלפי ישראל ח"ו, לטובתן של ישראל - כדי שיתרחקו מהם.

נמצא לפי דבריו, שהסיבה לאנטישמיות היא רוחנית, והיא נובעת דוקא בגלל שישראל מתערבים באומות העולם. כאשר נוטשים היהודים את זהותם היהודית, נכפית זו עליהם בכח, על ידי מי? על ידי הגויים. ובמדה מסוימת, דוקא שנאת הגויים עזרה לישראל בימי גלותם להיבדל מן הגויים. וגם בימינו, שנאת הערבים מפחיתה הרבה את התבוללות.

ביום הראשון של מלחמת ששת הימים, נכנס גרמני אנטישמי למסעדה גרמנית וקורא באושר: "איזה יופי! שמעתי שהישראלים כבשו את ירושלים!". ביום השלישי הוא משתולל משמחה: "הישראלים כבשו גם את הגולן!". אבל ביום הרביעי הוא נכנס למסעדה בפנים עגומות ואומר בשפל קול: "נודע לי שהישראלים הם יהודים..."

בכל הדורות היו כאלו שטעו והטעו את הציבור לחשוב כי כל הצרות שלנו מאומות העולם מקורן בדתנו השונה מהם, ואם נתערב בגויים ונאמץ את דתם, אז לא יהיה על מה לשנוא אותנו ונחיה יחד בשלום ובשלום. אולם למעשה, המציאות הוכיחה בדיוק ההיפך - ככל שהתערבו יותר בגויים, שנאתם רק גדלה והתעצמה. האנטישמיות במקומות אלו היתה גדולה פי כמה וכמה ממקומות ששמרו על היבדלות מהגויים.

לכל אורך ההיסטוריה נוכחים אנו לראות כי בכל פעם שניסו יהודים להידמות לגויים בתקווה להתערות בהם ולא לסבול מאנטישמיות, שוב ושוב התנפצה התקווה המדומה בפניהם, ודוקא הגויים הם שהיוו תזכורת כואבת ליהדותם.

הדוגמא הבולטת לכך, היא השואה האיומה, בה יצאה האש דוקא מגרמניה הארוורה בה היתה ההתבוללות הגדולה ביותר בהיסטוריה.

לפני השואה, תפיסתם של יהודי גרמניה המתבוללים היתה "עד מתי נהיה גלותיים ושנואי נפשם של הגויים, הבה נהיה ככל העמים, ואז נקבל יחס שווה". הם סברו כי התורה מפריעה להצלחתם והתקדמותם, וניסו לאמץ איפוא את האימרה הנואלת: "הֲיִהְיֶה יְהוּדִי בְּבֵיתָךְ וְאָדָם בְּצִאתָךְ". מתוך תקווה להקל מעליהם עול הגלות, הם ביקשו להשיל מעליהם כל סממן יהודי. אך אז, באה השואה האיומה וטפחה על פניהם, שם נעקד כל מי שדם יהודי זרם בעורקיו, גם אם משפחתו התבוללה לפני כמה דורות.

הצורך הגרמני, הזכיר לכל יהודי ויהודי באשר הוא את

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

פצצה מתחת לכסא

מספר הרב י. א. משכונת רמת אלחנן בבני ברק: הסיפור במלואו, בזכות מה גיליתי זאת...

כשעה קלה לאחר מכן, הגעתי מרוגש ונסער לנתיבות, ולפני שעליתי לשיבה פניתי היישר אל ביתו של הצדיק הקדוש הבבא סאלי זצ"ל. והנה, רק ברכתיו ל"שלוש", והוא אומר לי בשמחה: "אתה ניצלת מאסון, וה' ישמור אותך. הערבי שהניח את הפצצה נמצא כבר בבית הסוהר". נדהמתי לשמוע זאת, ושמרתי את הדבר בלבי, שכן לא פורסם שהמחבל נתפס, ועוד בכזו מהירות...

לאחר מספר ימים, הגיע אל הבבא סאלי מפקד משטרת אופקים, כדי להתייעץ אתו על חקירה אחת שעמדה על הפרק. הייתי שם וניצלתי את ההזדמנות לספר לו על דברי הרב. הוא גם כן הופתע, והחליט לבדוק את הענין. למחרת בא לשיבה וסיפר לי את הסוף המופלא: "כשעה אחרי שהניח את חומר הנפץ, נתפס המחבל במקרה על עבירה קלה כלשהיא, ובחקירה התגלה שהוא זה שהניח את המטען".

הבבא סאלי בראייתו הטהורה, ידע עוד לפני המשטרה שהערבי שהם תפסו הוא זה שהניח את המטען...

בהיותי בחור, נסעתי לשיבת עזתה (כיום ישיבת 'הנגב') שבעיירה נתיבות בקו 351. בספסל לפני – ראיתי דברים שהנפש היפה סולדת מהם, ומיהרתי לברוח למושב האחורי כדי שלא להכשל חלילה במראות אסורות.

שם, נמנמתי מעט, והנה חלמתי כי מישהו אומר לי שמתחת לכסא שלי – מונחת פצצה!

התנערתי כמוכה הלם, והתכופתי אל מתחת לכסא. היתה שם שקית עם ענבים וקובים... הצצתי אל תוך השקית פנימה, וזיהיתי בתוכה באופן ברור חוטים וחומר נפץ. הודעתי מיד לנהג, הנוסעים ירדו במהירות, ובחסידי ה' ניצלו כולם.

חבלן המשטרה שניטרל את הפצצה אמר שכמות חומר הנפץ שהוטמנה שם, עלולה היתה להעיף את כל האוטובוס על נוסעיו למרחק רב!

בעתונות פורסם שבחור ישיבה גילה את הפצצה הכבדה מתחת למושב, אולם כמובן שלא סיפרו את

☺ זה לא חוק! ☺

אחד מבני הקהילה בג'רבא, יהודי זקן ורא אלוקים וסר מרע, הצטיין בקורטוב גדוש של תמימות. אותו אדם ניוגש היה מפעם לפעם אל הגאון רבי כלפון משה הכהן זצ"ל ושואלו בתמימות שאלות זרות ומוזרות שכל השומע יצחק להם, אך הרב תמיד היה עונהו בחביבות ובמאור פנים ואינו דוחהו וכועס עליו כלל. באחת הפעמים, פנה אל רבי כלפון ותואנה בפיו "רבי! רוצה אני לתבוע לדין תורה את... הלבנה!". הרב שהכירו וידע את האיש ואת שיחו, לא הצטחק ובלם פיו. "לכל מקום אשר אני פונה והולך, הלבנה הולכת בעקבותי, עוקבת אחרי, ונוטלת ממני את הפרטיות!" נימק האיש את תביעתו.

במקום לסלקו מעל פניו, נהג עמו הרב בעצתו של דוד המלך "עם גבר תמים תתמם" (תהלים יח, כו). "שמעתי טענתך" אמר "כעת עלי לשמוע מה בפי הלבנה. שוב לביתך. בערב, כשתצא הלבנה, נשמע מה בפיך, ומחר תבוא ותשמע מה ענתה, ואז נפסוק כפי ראות עיני הדיין".

הלך האיש לביתו ושב למחרת היום. אמר לו הרב "בא וראה כמה גדולים דברי חכמים, שאסרו לשמוע צד אחד בלבד! הידעת שאף ללבנה יש טענה עליך? מאשימה היא שאתה הוא זה שהתחיל להתגרות בה?". "אני?" מחה האיש "מה פתאום, היא זו שנסרכת אחרי לכל מקום! אני הולך, והיא הולכת עמי. עוצר, ועוצרת. פונה והיא פונה אחרי!".

"ומה טענה" אמר הרב "על טענת הלבנה, האומרת בצדק שמעולם לא התחילה ללכת אחריך עד אשר החילות להביט לעברך?".

"ובכן, מחיים והלאה" יעצו "הפסק להביט בלבנה, ותיווכח לראות שגם היא תחדל מללכת אחריך ולהכנס לתחומך האישי"... עשה אותו תם כמצות הרב, ומני אז לא נשמעו עוד טענות בפיו...

☺ חוק חוק לא... ☺

"כמים הפנים לפנים – כן לב האדם לאדם" (משלי כו, יט).

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א

שאלה: המשנ"ב (בסימן ח', ס"ק י"ט), פסק שאף אם לא כיון במצות ציצית, תפילין וסוכה את הכוונה הכתובה בהם בתורה (לדוגמא במצות ציצית לזכור כל מצוותיו לעשותם), יצא בדיעבד. וקשה לי הרי התורה גילתה את הטעם בכל אחת מהמצוות הנ"ל, ואיך יתכן שיצא בדיעבד אם החמיץ את המטרה? תשובה: התורה אמרה שעל ידי המעשה נזכור, ולא אמרה שצריכים לכוון. בתת-מודע כל אחד יודע טעם המצוה.

שאלה: האם מותר לאדם לכתוב את שמו בכנף הטלית?
תשובה: לא עושים חדשות.

שאלה: האם מי שאינו מטיל תכלת בטליתו מבטל מצות עשה?
תשובה: ביטל רק מצות תכלת. זו לא מצות עשה נפרדת אלא חלק מהמצוה.

שאלה: האם לשיטת כת"ר שליט"א יש בעיה לברך על טלית ללא תכלת?
תשובה: אין שום בעיה. [ועיין בשו"ת מקור נאמן ח"ב סי' ע"א].

שאלה: ראיתי בילקוט יוסף (עמ' רנ"ח בהוצאה החדשה) שעל פי האר"י יש תכלת רק בזמן שבית המקדש קיים. האם הדבר נכון?
תשובה: זה לא נכון. עיין סנהדרין י"ב ע"א [שהתכלת היתה ידועה עד ימי האמוראים, כלומר שגם אחר החורבן הטילו תכלת].

שאלה: האם צריך לשים תכלת בכל הטליתות?
תשובה: יתחיל בטלית של שבת.

שאלה: אנו עורכים ספר על מעלת מצות תפלין, כשהמטרה היא להציג את שבח מצות התפלין גם לשומרי מסורת. נשמח אם כת"ר שליט"א יכבד אותנו ברעיון קצר ומעניין שיוכל להתאים.
תשובה: ראיתי מאמר באנגלית (ותורגם לעברית) שחוקרים יפנים בדקו ומצאו שהנחת תפלין של יד ותפלין של ראש משפיע לטובה על פעילות הלב והמוח. ומעשה שהיה בבאר שבע (מפי ד"ר דוד דייני) שחילוני אחד שהיה כל שבוע שבועיים בבית החולים בבדיקת לב, התחיל להניח תפלין, ומאז לבו בריא כאולם. ובמשך שנה וחצי לא ביקר בבית החולים ב"ה. תפלין אותיות תְּלִיפֵן – הם טלפון ישיר להקב"ה.

מחפשים את האוצרות – אצלנו!

"אוצרותינו"

וטועמים עונג שבת אמיתית!!!

הספר 'אוצרותינו' לוקח את הקורא למסע אל אוצרות התורה לאור חידושיהם ולקחייהם של רבותינו הספרדים, שזור בסיפורים ומשלים

ניתן להשיג בישיבת כסא רחמים

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל
להצלחת משפחת בניטה הי"ו